

ten soitten hyvin runsas kuivatus suin-kaan johda parhaisiin satotuloksiin, vaan turve pidättää itsessään niin sitkeästi veden, etteivät viljelyskasvit saa sitä tarpeekseen. On siis mahdollista sekin, että lisäkuivatuksen johdosta kanervametsätyypistä tulee karu kanerva-jäkälänummi! Ei ole myöskään varmaa, että kuusen esiintyminen Ruotsin ojitetuilla soilla runsaampana kuin meillä on ainakaan sanotavasti vaikuttanut näiden maiden aluskasvillisuuteen — ja tietysti siten myös turpeen laatuun —, vaan mieluummin uskoisi, että sikäläisten soitten turpeen erilainen laatu ja ominaisuudet ovat aiheuttaneet sen, että kuusi voi ojitetulla soilla kasvaa yleisempänä siellä kuin meillä.

Olen jo ennen sotavuosia keskustellussa mm. prof. Keltikankaan kanssa sanonut käsittäväni asian siten, että kaikki ojitetut suot ovat jatkuvasti muuttuvia maita. Kokonaan eri asia on, missä määrin, ts. missä rajoissa ne kukin voivat muuttua ojituksen vanhetessa ja maatumisen edistyessä ja mitä niistä suotuisim-

missa tapauksissa lopuksi voi tulla. Olen myös siinä uskossa, että Ruotsin pohjoispuoliskon suot, joita olen enemmän nähnyt kuin eteläisiä, poikkeavat yleensä melko lailla meikäläisistä — ehkä Kuusamon puolen soita lukuunottamatta. Rahkasoittenkin nimellä kulkevilla on laihannäköisen pinnan ala hyvin usein parempi turve lähempänä kuin meillä tavallisesti, jo yksin senkin vuoksi, että ne ovat olleet ainakin nuorina viettävämpiä, niitten vesi virtaavampaa ja siitä syystä mm. enemmän veteen liuennutta happea ja ravinteita sisältävää. Mutta uskon asioiden ei kannata kiistellä, vaan lisätutkimuksia ja kokeita tarvitaan, johon toivomukseen päätin esitelmänikin.

★

Niin mielenkiintoinen kuin prof. Keltikankaan ja Tantun välinen mielipiteiden vaihto on ollutkin, niin voinee se lehtemme rajoitetun tilan takia tähän loppua.

Toimitus.

SUOSANASTOA

Maisteri Arvi Valmarin Suo-lehden viime numerossa julkaistu suosanasto on varmasti ollut sekä tarpeellinen että ajankohtainen. On hyvin tärkeätä, että käsitteet saadaan yhtenäisiksi ja selviksi. Arvostelematta nyt julkaistua sanastoa muilta kohdin kuin sanaston ruotsinkieliseltä osalta ja tässäkin nimenomaan vain Suomen ruotsinkielien nomenklaturia, esitän seuraavassa eräitä näkökohtia.

Kuten tunnettua Suomen metsätyypit, niin kovien kuin myös suomaitten tyypinimitykset perustuvat A. K. Cajanderin tyypijärjestelmään ja tähän perustuvat myöskin O. J. Lukkalan—M. J. Kotilaisen suotyypit. Eräessä metsähallituksen aikaisemmassa julkaisussa »Metsähallinnon suonkuivaustöissä käytetyt suotyypit», mikä on julkaistu sekä suomen että ruotsinkielellä on *n e v a*, ruotsiksi *m o s s e, r ä m e — m y r j a k o r p i — k ä r r*. *Mosse, myr ja kärr* ovat ruotsia puhuvien suomalaisten keskuudessa yhtä vakiintuneita kuin suomea puhuville suomalaisille *neva-, räme- ja korpi-* käsitteet. Nämä sanat eivät kaipaa sellaisenaan mitään selitystä, vielä vähemmän muutosta. Jos Ruotsissa taas

halutaan kärr nimellä ilmaista, että suo on ravinneikas ja että mosse-sanaa käytetään, kun on ravinneköyhä suo kysymyksessä, niin soveltuu se ehkä heidän järjestelmänsä. Meidän metsätyypijärjestelmäämme se ei sovi. Ehdotankin, että sanasto laadittaisiin sillä lailla, että esim. »Suomi» sarakkeeseen tulisi suomalaisten sanojen lisäksi meillä käytetyt ruotsinkieliset nimitykset. Silloin jäisivät Ruotsin kohdalta heidän hyväksymänsä sanat sanaston omaan sarakkeeseen.

Vuonna 1946 sai allekirjoittanut Keskusmetsäseura Skogskulturilta tehtäväksi kääntää O. J. Lukkalan ja Mauno J. Kotilaisen »Soiden ojituskelpoisuus»-kirjaisen ruotsiksi. Koska tyypinimityksissä esiintyi vaikeuksia, pidettiin Keskusmetsäseuran toimistossa kokous tämän asian ratkaisemiseksi. Läsnä olivat prof. M. J. Kotilainen, tri A. L. Backman, metsäneuvos J. Lindfors, metsänhoitajat J. Carpelan, E. Malmström, R. Margelin ja allekirjoittanut. Kokouksessa käsiteltiin kaikki »Soiden ojituskelpoisuus»-kirjasessa mainitut suotyypit. Muun muassa *suo*-sana aiheutti paljon keskustelua. Cajanderin

käyttämä sana *torvmark* hyväksyttiin goologisena käsitteenä vastaten sanaa *turvemaa*. Biologiseksi käsitteeksi suo-sanalle hyväksyttiin *sumpmark*, mikä oli tri Backmanin esitys. Valmarin sanastoon tämä sopisi mielestäni erinomaisen hyvin, koska esim. *soistua* on hänen sanastonsa mukaan *försumpas ja soinen - sumpig*. Tuntuu ainakin luonnolliselta, että suo voisi silloin olla *sumpmark* eikä *myr*, kuten sanastossa nyt on. Tämä tietysti vain Suomen ruotsinkieliseen tekstiin. Myöskin metsäsanakirjassa on *korpi* — *kärr*, *räme* — *myr*, *neva* — *mosse* ja *suo* — *sumpmark*, mainitakseni vain muutaman esi-merkin.

Lopuksi tahtoisin tuoda esille toivomuksen, että maisteri Valmarin nyt tekemä ehdotus suosanaston tarkistamiseksi ei jäisi tähän hänen monessa suhteessa sanastoa selventävään ja asialliseen esitykseensä, vaan että Suoseura ottaisi tämän vakavasti asiakseen ja tekisi siitä kauan kaivatun ja täydellisen sanaston. Pyytäisin silloin myöskin kiinnittämään huomiota esittämiini näkökohtiin.

G. Schütt.

Kirjallisuusmuistiinpanojen teosta

Yleisin tapa luetun kirjallisuuden muistiin merkitsemisessä lienee *Aaltosen* kirjassaan *Tieteellinen tutkimustyö* (1945) selostama tekijän tai asian mukaiseen järjestykseen asetettavan kortiston käyttö. Tekijän mukaisessa aakkosjärjestyksessä oleva kortisto tarjoaa käyttäjälleen mahdollisuuden merkitä muistiin teoksen täydellinen nimi, julkaisupaikka ja aika sekä lyhyitä muistiinpanoja teoksessa käsitellyistä tärkeimmistä asioista. Kortiston käyttäjän muistin varaan jää kokonaan muistaa, tarvitessaan jostakin määrätystä asiasta kirjallisuustietoja, ketkä kaikki ovat kyseistä asiaa tutkimuksissaan käsitelleet. Vasta muistettuaan tämän ja usein myöskin sen, missä teoksessa useiden mahdollisten joukosta asiaa on käsitelty, voi-

daan kortistoa lopullisesti käyttää hyväksi. Tällaisen kortiston käyttö merkitsee itse asiassa sitä, että kaikki luettu kirjallisuus on jatkuvasti pidettävä mielessä tai selattava kortistoa aina tarvittaessa läpi kortti kortilta nimistä ja lyhyistä muistiinpanoista viitteitä esien. Jos kortiston järjestää hakusanojen mukaiseen järjestykseen, on samasta julkaisusta kirjoitettava useita kortteja ja kortiston ajan tasalla pitäminen käy vaikeaksi. Dewéyn kehittämää desimaali-luokitusta käytettäessä esiintyy samoja haittoja.

V:sta 1949 lähtien olen käyttänyt reikäkortteja kirjallisuusmuistiinpanojen tekoon. Tänä aikana olen tullut vakuuttuneeksi niiden käyttökelpoisuudesta tähän tarkoitukseen. Käyttökelpoisimmaksi yksityisen henkilön tarpeita silmällä pitäen on osoittautunut Speedex-kortti *Paragon n:o 58200*. Kyseisessä kortissa on 97 reikää. Avainkortin voi muodostaa esiten, että ylhäällä olevat reiät käytetään tekijän aakkosjärjestyksen mukaiseksi hakemistoksi sekä sivujen ja alaosan reiät asiahakemistoksi. Reikiä voi käyttää joko yksinkertaisina tai yhdistelemällä, jolloin asijakomahdollisuutta voidaan huomattavasti lisätä. Reikäkortin käytön tärkein etu on siinä, että luetusta kirjallisuudesta ei tarvitse teoreettisesti ajatella muistaa mitään. Siitä huolimatta on kaikki kerran aikaisemmin luettu ja muistiin merkitty milloin tahansa heti käytettävissä. Mainittu korttikoko on tarpeeksi suuri kohtalaisen laajan referaatin kirjoittamiseen ja tarvittaessa voidaan käyttää useampia kortteja saman teoksen selvittämiseen. Kortiston käyttökelpoisuus riippuu huomattavasti avainkortin asijaon onnistuneisuudesta. Jos ensimmäinen avainkortti ei ole onnistunut, voi sitä myöhemmin muuttaa, tällöin jäävät vanhan avaimen kortit vanhalla aukaistavaksi. Kerran luettu ja kortille perusteellisesti merkitty tutkimus on erittäin käyttökelpoiseen muotoon varastoitua tietoutta, jolla ei tarvitse rasittaa muistiaan. Tämä menetelmä tarjoaa tilaisuuden hallita tehokkaasti mahdollisimman laajaa muunkin kuin oman erikoisalansa kirjallisuutta.

(Jätetty julkaistavaksi v. 1952.)

Olavi Huikari.